

FORSVARSAKADEMIET

KULTURFORSTÅELSE

- Peshmerga, kurderne og det kurdiske område i Irak

Institut for Sprog og Kultur

Forsvarsakademiet

Ryvangs Allé 1

Svanemøllens Kaserne

2100 København Ø

Omslag: Foto - Peshmerga Special Forces, Creative Commons

image by Enno Lenze on Flickr

ISBN 978-87-7147-135-9 (pdf)

2. Udgave, december 2015

Indholdsfortegnelse

Formål.....	2
Baggrund	2
Den Kurdiske Region i Irak	3
Kort over Irak.....	5
Infrastruktur.....	5
Økonomi og naturressourcer.....	6
Konflikt over olie	7
Det nuværende udvidede kurdisk kontrollerede område	7
Kirkuk.....	8
Immigration, flygtninge og internt fordrevne	8
Sprog.....	9
Myndigheder og juridisk system	9
Politik og Peshmerga-grupperinger.....	10
Den kurdiske borgerkrig	12
Gorran	13
Peshmerga-enheder.....	14
Klaner i Peshmerga.....	14
Kvinder i det kurdiske område og i Peshmerga	15
Tro, symboler og adfærd i det kurdiske område	16
Islams rolle i det kurdiske område.....	16
Islamistiske kurdiske grupperinger i området.....	16
Ansar al-Islam.....	16
Generelle råd til adfærd	17
Vigtige datoer	19
Gode råd til den udsendte i en international mission	20
Nyttige links.....	21

Formål

Kulturforståelse er en af forudsætningerne for, at danske soldater kan løse deres opgaver i internationale missioner. I de fleste missioner indgår der samarbejde med andre landes militær og en vis kontakt med civilbefolkningen. Forståelse for andre kulturer hjælper her til at skabe en god kontakt og et godt samarbejde.

Kulturforståelse er en erkendelse af, at alle mennesker er opvokset i en bestemt kulturel ramme. Det, der betragtes som en selvfølge i én kultur, kan synes helt eksotisk for andre med en anden kulturel baggrund. Kultur er et socialt fællesskab, hvor normer og værdier deles og diskuteres.

Kulturforståelse er at have respekt for andre kulturers normer og værdier og være villig til at indgå i en dialog med mennesker, som er opvokset i en anderledes kulturel ramme end den, man er vant til. Samfund er forskellige, og der findes stor variation og mangfoldighed. Det betyder, at man i en international mission skal være åben for at løse opgaver på en anden måde, end man plejer. Det kan være svært, men det kan lykkes med kulturforståelse og tålmodighed.

Kendskab til lokalområdets konflikter og lokale aktørers normer og værdier giver soldaten et godt fundament for at løse sin opgave.

Kulturforståelse er også indsigt i, hvorfor aktører agerer, som de gør, og hvilke motivationer de har for deres handlinger. Kulturforståelse kan pege på de indsatsområder, militære operationer skal vægte for at forhindre, at fjendtlige aktører får øget indflydelse i lokalområdet. Kulturforståelse er viden og handling, som gør, at kammerater, kollegaer og lokale aktører får respekt for danske soldaters arbejde.

Baggrund

Et bredt flertal i Folketinget besluttede den 2. oktober 2014 at deltage i den internationale koalition mod terrorbevægelsen ISIL (af kurdere kaldt Daesh), hvilket blandt andet indebærer udsendelse af danske soldater til træning af kurdiske styrker i Nordirak. Det første hold af 30 soldater blev den 22. november sendt afsted fra Høvelte Kaserne med kurs mod Nordirak, hvor de skal deltage i træningen af den kurdiske Peshmerga.

For at der kan skabes gode relationer til Peshmergastyrken er det vigtigt at forstå dens rolle i det kurdiske samfund, og hvad Peshmerga betyder for den kurdiske selvforståelse. Den kurdiske Peshmerga kan nemlig ikke sammenlignes med andre væbnede styrker i regionen, da den historisk har fungeret som et værn mod ude-

frakommende indflydelse, og har repræsenteret den uafhængighed som kurdere længe har kæmpet for.

Den Kurdiske Region i Irak

Kurderne bliver ofte betegnet som den største befolkningsgruppe i verden uden en stat. Det geografiske område, der af kurdere kaldes Kurdistan, spredt sig i dag over flere lande i regionen; Tyrkiet, Syrien, Irak og Iran. Beliggenheden mellem det anatolske, det iranske, og det mesopotamiske har præget landets historie og kultur, og sammen med områdets store naturrigdomme og ressourcer har det haft afgørende betydning for områdets strategiske betydning. Det kurdiske beboede område har altså fungeret som en bufferzone mellem de tyrkisk-, arabisk, og persisktalende regioner i århundreder, hvilket har præget befolkningen og kulturen i området.

Dette har også betydet, at området ofte har været præget af konflikt, både blandt kurdere og mellem kurdere og staterne i området. Disse konflikter har ofte været bundet i ønsket om etableringen af en selvstændig kurdiske stat, et ønske der delvist blev opfyldt i 1970 i det nordlige Irak ved skabelsen af et autonomt kurdiske område. Det var dog først, efter at de irakiske kurdere støttede den amerikanske ledede koalition mod Saddam Hussein i 2003, at reel kurdiske autonomi i Irak blev en realitet.

Det kurdiske flag

Efter Irakkrigen har det kurdiske område udviklet sig til et af de mest stabile i Irak, blandt andet grundet områdets sikkerhedsstyrker, der kollektivt ofte betegnes som Peshmerga. Den velfungerende sikkerhedsstyrke betød blandt andet, at ikke én eneste soldat fra den amerikansk ledede coalition mistede livet i området under Irakkrigen. Sikkerheden i området har også ført til en økonomisk opblomstring og tilstrømning af udlændinge, der præger gadebilledet i de større byer.

I sommeren 2014 blev området for første gang alvorligt truet af den radikale islamistiske terrorbevægelse ISIL, der under deres fremrykning i Irak hastigt nærmede sig det kurdiske område. Da ISIL erobrede millionbyen Mosul i det nordlige Irak vendte de sig efterfølgende mod det kurdiske område og hovedstaden Erbil (Hewlêr på kurdiske). Det var blandt andet truslen mod Erbil og de mange amerikanske interesser i området, der fik amerikanerne til indlede en bombekampagne mod ISIL, en kampagne der blandt andet støttes af Danmark.

Bombekampagnen er dog kun en del af den samlede indsats mod terrorbevægelsen, og udover at støtte med kampfly deltager danske soldater nu i træningen af kurdiske sikkerhedsstyrker. I den forbindelse vil danske soldater møde en kultur, der er meget anderledes end den danske. Kulturen er vigtig at forstå, før der kan skabes et optimalt samarbejde. Den kurdiske kultur vil også være mærkbart anderledes end den, danske soldater tidligere har mødt i Irak. De skal træne en sikkerhedsstyrke, der har et ry som værende en af de mest frygtløse og succesfulde i regionen, og som indtager en helt central placering i kurdernes selvforståelse.

Nedenfor følger et kort indblik i det kurdiske samfund og deres sikkerhedsstyrker i Nordirak. Dette indblik er første skridt til at danne en forståelse for, hvad Peshmergastyrken egentlig er, og hvad denne repræsenterer i kurdisk selvforståelse.

Kort over Irak

Infrastruktur

Sammenlignet med resten af Irak fremstår det kurdiske område i Irak som velorganiseret og struktureret. Siden Saddam Hussein blev styrtet i 2003, har området haft en imponerende og solid økonomisk vækst. Områdets hovedby Erbil er en moderne og hektisk storby, med butiksentre, moderne hoteller, fine restauranter, osv. Både besøgende og kurdere kalder nu uofficielt Erbil for områdets "nye Dubai", med henvisning til den enorme udvikling, der har fundet sted det seneste årti. Denne forandring skyldes i særlig grad udenlandske investeringer, hovedsageligt

fra Tyrkiet, og findes også i andre større byer i området så som Sulaymaniyah (Silêmanî på kurdisk) og Dohuk.

KRG emblem

Generelt bliver der investeret meget i infrastruktur i hele regionen, med udbygning og forbedring af veje, motorveje, broer, osv. Der bliver også investeret kraftigt i offentlig transport, og i 2010 åbnede den moderne internationale lufthavn i Erbil. Derudover er der planer om udvikling af et jernbanenetværk i området.

Som i andre muslimske samfund er fredag en helligdag på samme måde, som søndag er det i Vesten.

Økonomi og naturressourcer

Den overordnede sikkerhed, som præger området, har været et afgørende grundlag for områdets økonomiske udvikling, og takket være dette er eksempelvis Erbil blevet til et økonomisk kraftcenter med mange lokale samt regionale og globale virksomheder. Byen og dens opland er kendt for landbrug og dyrehold samt industri. I bjergene omkring byen dyrkes druer, granatæbler, figner, pærer, æbler og valnødder. Ud over dette er Erbil det regionale handelscentrum, hvorfra importerede varer når ud til resten af Irak. Størstedelen af befolkningen er beskæftiget i landbrug, industri og handel.

Konflikt over olie

Den vigtigste industri i regionen er olie- og gasindustrien. Det vurderes, at der er oliereserver på op imod 45 milliarder tønder. Det placerer området som nummer 10 på listen over lande med de største oliereserver. Olie har stor betydning for kurderne i området, da de potentielt enorme indtægter kan få kurderne tættere på økonomisk, og på sigt politisk, uafhængighed. Økonomiske uenigheder om blandt andet udvinding og salg af olie og gas forårsager mange konflikter mellem det kurdiske regionale selvstyre, hvis fulde navn er Kurdistan Regional Government (KRG), og den irakiske centralregering.

Udvinding og salg af olie og gas er i høj grad et spørgsmål om selvbestemmelse for KRG. Den irakiske centralregering accepterer ikke, at aftaler indgås og olie eksporteres uden om Baghdad. Uenighederne førte i begyndelsen af 2014 til, at centralregeringen afbrød pengestrømmen til området. KRG bliver tildelt 17 % (svarende til andelen af befolkningen i Irak, der bor i området) af Iraks samlede nationale budget årligt, hvilket er langt størstedelen af KRGs eget budget. Derfor har tilbageholdelse af midler fra centralregeringen alvorligt truet udbetalingen af løn til alle offentlige ansatte, heriblandt sikkerhedsstyrkerne. Netop dette vil i fremtiden lede til, at KRG i endnu højere grad vil søge økonomisk uafhængighed fra centralregeringen.

Manglende lønudbetalinger har tidligere ledt til mindre protester i Dohuk af grupper af Peshmergasoldater, og den usikre økonomiske situation for soldaterne skaber spændinger. En række midlertidige og kortsigtede aftaler om lønudbetaling til Peshmergastyrken blev forhandlet mellem KRG og centralregeringen, men en permanent løsning blev først fundet i slutningen af 2014. Den nye aftale betyder, at centralregeringen fra begyndelsen af 2015 igen vil overføre penge til KRG, og derved skulle lønproblematikken være løst. .

Det nuværende udvidede kurdisk kontrollerede område

Den interne grænsedragning mellem det kurdiske område og resten af Irak er officielt fastlagt, og består af de tre regioner Dohuk, Erbil, og Sulaymaniyah. Da store dele af den irakiske hær kollapsede under ISILs fremrykning i midten af 2014, rykkede Peshmerga i stedet ind og besatte store områder, som kurdere længe har opfattet som kurdiske. Nærmest fra den ene dag til den anden blev området kontrolleret af KRG udvidet med op til 40 %. Det kurdiske område deler på nuværende tidspunkt en ca. 1.000 km. lang grænse med ISIL kontrollerede områder i Irak.

Kirkuk

En af de byer som Peshmerga i juni 2014 tog kontrollen over var Kirkuk, som ligger i Nordiraks største olieudvindingsområde. I kurdernes øjne er Kirkuk helt central for et fremtidigt uafhængigt Kurdistan, og bliver af mange kurdere betegnet som "det kurdiske Jerusalem". Byen har altså ikke kun stor økonomisk betydning, men også stor symbolsk betydning for kurdernes nationale identitet, blandt andet fordi Saddam Hussein fra 1970'erne og frem fordrev store dele af den kurdiske befolkning fra byen og erstattede dem med arabiske familier. Historisk har byen været overvejende kurdisk, og den har derfor stor symbolsk værdi. Amerikanske analytikere konkluderer, at hvis KRG ender med at kunne fastholde kontrollen over Kirkuk, vil olieindtægterne gøre dem økonomisk uafhængige af den irakiske centralregering.

"Blandt de irakiske kurdere er der fortsat uenighed i spørgsmålet om selvstændighed. Kurdernes nyvundne kontrol med de olierige områder omkring Kirkuk, fraværet af irakiske sikkerhedsstyrker i den nordlige del af Irak samt tilgang af nye og bedre våben til de kurdiske militser indebærer dog, at kurderne står styrket i forhold til centralregeringen i Bagdad. De irakiske kurdere vil udnytte denne situation til at søge større politisk og økonomisk selvbestemmelse."

- FE, Efterretningsmæssig
Risikovurdering 2014

Immigration, flygtninge og internt fordrevne

Takket være stabiliteten, sikkerheden og den økonomiske vækst har området længe haft en stor indvandring af udlændinge fra landene omkring Irak. Siden Saddam Hussein blev væltet i 2003, har regionen desuden oplevet en voldsom indvandring fra resten af Irak. Dette har i særlig grad omfattet kurdere, kristne og andre mindretal, som har følt sig tiltrukket af trygheden, tolerancen og de forbedrede fremtidsudsigter, de forventer at finde i det kurdiske område.

Den igangværende konflikt i Syrien og ISILs fremmarch i Syrien og Irak har de seneste par år medført, at et stort antal syrisk-kurdiske flygtninge fra Syrien samt internt fordrevne fra Irak har søgt tilflugt i området. På nuværende tidspunkt vurderes det, at der er ca. 2 millioner internt fordrevne i Irak, hvoraf ca. 850.000 befinder sig i de kurdiske kontrollerede områder. Derudover er ca. 215.000 flygtninge, hovedsageligt syriske kurdere, ankommet fra Syrien. Erbil og Kirkuk har modtaget

op mod 200.000 flygtninge og internt fordrevne hver, Sulaymaniyah ca. 100.000, mens Dohuk har store udfordringer med op mod en halv million.

Det er ikke kun kurdere og mindretal, der flygter til den kurdiske region, men også mange arabere der flygter fra de voldsomme kamphandlinger i Mosul, Tikrit, og Anbarprovinsen. Dette har ført til spændinger i forhold til den lokale kurdiske befolkning, der i stigende grad nærer mistro til arabere dels grundet konflikten og dels grundet den historiske undertrykkelse af kurdere i Irak. I Kirkuk, grundet de store arabiske flygtningestrømme, tales der ligefrem om en "arabisering" af byen. Et ord der leder minderne hen på Saddam Husseins "arabisering" af store kurdiske områder i 1980'erne.

Sprog

Alle kurdere taler kurdisk (sorani eller kurmanji), og de fleste kan tale én af de arabiske dialekter. Dele af den uddannede kurdiske befolkningsgruppe kan desuden engelsk. I den nordlige del af Irak (fra Erbil og nord herfor) taler den almindelige borger arabisk.

Peshmerga-soldater taler generelt kurdisk, men de fleste af dem, især de ældre, kan også tale arabisk. Dette skyldes, at KRG i 1991 udfasede arabisk-undervisning i det kurdiske områdes skoler, og underviser nu i stedet i kurdisk. Kurdere forbinder generelt arabisk med undertrykkelse og det tidligere Baath-regime i Irak. Derfor har unge Peshmerga-soldater formentlig dårligere arabisk-færdigheder end de ældre, og der har været en tendens til, at unge har erstattet arabisk med engelsk.

I Erbil- og Sulaymaniyah-distrikterne bliver der hovedsageligt talt sorani, mens kurmanji tales i Duhok-distriktet samt i dele af Erbil-distriktet. I Duhok-distriktet kaldes kurmanji også for badinani. Da regionens kurdisk-sprogede medier har nydt godt af den økonomiske udvikling, og der er en øget sproglig aktivitet på tværs af befolkningscentre, kan stort set alle i den kurdiske region forstå begge kurdiske dialekter.

Myndigheder og juridisk system

Den demokratiske samfundsstruktur i området betyder, at lokalbefolkningen har stor tiltro til de kurdiske myndigheder. Dette styrkes også af en relativt velfungerende offentlig administration, men der er dog et vist bureaukrati i KRG, og nepotisme er udbredt. Det juridiske system i regionen fungerer også relativt godt.

Kurderne har, som nævnt, generelt stor tillid til de kurdiske myndigheder, og kurderne er mere loyale over for den kurdiske administration end centralregeringen i

Baghdad. Som regel kræver det forbindelser at få en offentlig stilling, og der er et lille antal dominerende og yderst velhavende familier, som udøver stærk indflydelse inden for specielt handel og politik. Mange af de mere indflydelsesrige politiske poster i regionen er for eksempel besat af familiemedlemmer til lederne af de politiske partier.

Irak er i top-10 på listen over lande med den højeste korruption. Problemet er knapt så stort i det kurdiske område, men er dog stadig meget udbredt. Dette har i de senere år også ledt til store protester og demonstrationer, især i Sulaymaniyah-distrikterne.

Politik og Peshmerga-grupperinger

Kurdistans Demokratiske Parti (KDP) blev grundlagt i 1946 med udgangspunkt i et stærkt ønske om uafhængighed fra Irak. Dets leder var Mullah Mustafa Barzani fra Barzani-klanen. Den nuværende leder er hans søn Massoud Barzani. I 1975 dannede et tidligere topmedlem i KDP, Jalal Talabani det rivaliserende Kurdistan Patriots Union (PUK), som han stadig er leder for. Jalal Talabani var desuden Iraks præsident mellem 2005 og 2014. Disse to partier har dannet grobund for to adskilte Peshmergastyrker.

Massoud Barzani

Jalal Talabani

Ordret betyder Peshmerga “de der konfronterer døden”. De udgør KRGs væbnede styrker. Peshmerga-begrebet opfattes generelt, som dem der bekæmper overmagten, og blandt kurderne ses de som modstandsfolk.

Peshmerga indtager en helt central placering i nyere kurdisk historie, og det er forbundet med stor stolthed af at være del af styrken. Inden de blev en legitim national organisation, var Peshmerga stamme-baserede guerilla-styrker, som hovedsageligt kontrollerede de kurdisk kontrollerede områder i bjergene.

Peshmerga er lovmæssigt anerkendt som en organisation i Irak, og kontrolleres formelt set kun af KRG og ikke af den irakiske centralregering. Peshmerga udgør en del af de kurdiske sikkerhedsstyrker (KSF), som desuden omfatter politiet (Zerevani), interne sikkerhedsstyrker (Asayesh) samt efterretningsvæsenet (Parastin u Zenyari). Asayesh fungerer som den bevæbnede gren af efterretningsvæsenet. Tilsammen har de ansvaret for at opretholde sikkerheden inden for området kontrolleret af KRG.

Zerevani

Asayesh/Parastin u Zenyari

Begrebet Peshmerga bruges oftest om de militære enheder, men kan i andre sammenhænge inkludere alle bevæbnede styrker i KSF, såsom det militariserede politi Zerevani, af nogle betegnet som et gendarmeri.

Selvom man ofte taler om Peshmerga som én organisation, har Peshmerga i historisk perspektiv været delt i to relativt autonome grupperinger: KDP Peshmerga og PUK Peshmerga, hver deres politiske tilhørsforhold. Denne opdeling har også været at finde blandt sikkerhedsstyrkerne og efterretningsvæsenet. Sammenlægningen

KULTURFORSTÅELSE - DET KURDISKE OMRÅDE I IRAK

af disse forskellige sikkerhedsstyrker har været forsøgt i en række år, nogle gange med større succes end andre, men reelt opererer de fortsat adskilt.

Truslen fra ISIL har dog øget interessen og forståelsen fra de forskellige grene af sikkerhedsapparatet for fastholdelse af det velfungerende samarbejde, som indtil videre har evnet at holde området stabilt.

Peshmergastyrken hører formelt under Ministry of Peshmerga Affairs, selvom Peshmerga-enheder i realiteten er tilknyttet enten KDP eller PUK. Formelt ledes Peshmerga derfor af ministeren for Peshmerga Affairs og medlem af Gorran-partiet, Mustafa Sayid Qadir, som er tidligere kommandør i PUK Peshmerga.

KDP Peshmerga holder primært til omkring Erbil, samt i Dohuk. PUK Peshmerga er stærkest i Sulaymaniyah, som er områdets næststørste by.

KDP emblem

KDP flag

PUK flag/emblem

Den kurdiske borgerkrig

En af de centrale historiske konflikter mellem de to Peshmerga-grupperinger var den kurdiske borgerkrig, der efterlod op mod 5.000 døde. Formelt set blev borgerkrigen afsluttet i 1998 ved amerikansk mægling; den såkaldte Washington-aftale. Efterfølgende har de to parter stået sammen om et fælles mål; uafhængighed. Den historiske rivalisering mellem KDP og PUK og deres Peshmergastyrker er ikke helt udvisket, og der kan fortsat være spændinger, især mellem de ældre soldater og officerer, der i 90'erne bekæmpede hinanden. Der kan altså stadig være mulighed for en gensidig mistillid mellem de to grene. Truslen fra ISIL har dog styrket tilliden og samarbejdet mellem de to Peshmergastyrker, og deres rivalisering vurderes ikke at få større betydning for den danske træningsmission. Det er dog vigtigt at have for øje, at der muligvis kan opstå uenigheder mellem de to grene i Peshmergastyrkerne.

En sammenlægning og integrering af Peshmerga-enhederne til én enkelt styrke har været undervejs længe, men de fungerer overordnet set stadig som to adskilte styrker. Det var for eksempel PUK Peshmerga, der indtog Kirkuk, mens det var KDP Peshmerga, der generobrede Mosul dæmningen fra ISIL. Dette skel og den interne konflikt var særlig tydelig under indtagelsen af Kirkuk i juni 2014, hvor både PUK og KDP Peshmergastyrker internt konkurrerede for at sikre sig adgang til oliefelterne ved Kirkuk. Den nuværende uenighed mellem de to grupperinger bunder i hovedsagen i en kamp om ressourcer som grundlag for såvel politisk som militær magt.

Gorran

Uenighederne og konflikten mellem KDP og PUK har fået en ny dynamik med dannelsen af et nyt parti, Gorran (kurdisk for "Forandring"), som blev stiftet i 2009. Det hører oprindeligt hjemme i det PUK-kontrollerede Sulaymaniyah-område, og er efterhånden blevet et oppositionsparti med det formål at bryde KDP og PUKs magtmonopol siden selvstyrets oprettelse i 1992.

Nawshirwan Mustafa

Gorran logo

Tidligere PUK-medlem og PUK-medstifter Nawshirwan Mustafa dannede Gorran, som primært støttes af unge kurdere, som føler sig marginaliseret af samfundets traditionelle stammestrukturer, hvor familie og stammerelationer er afgørende for adgang til jobs, velstand og indflydelse. Ved valget i 2013 blev især PUK straffet ved valgboksene, og Gorran overtog pladsen som det kurdiske områdes andenstørste parti. Til forskel fra KDP og PUK har Gorran ikke egne Peshmergastyrker.

Peshmerga-enheder

Peshmerga har vist sig at være en kapabel styrke, der har formået at skabe sikkerhed for alle etniske grupperinger i området. En af grundene til den relative velstand i det kurdiske område i Nordirak er den sikkerhed, som Peshmerga og de andre sikkerhedsstyrker effektivt og kompetent har etableret.

Der findes ikke værnepligt og man melder sig således frivilligt til tjeneste i Peshmerga. Ofte kan man melde sig blot ved at henvise til familiemedlemmer, som tidligere har kæmpet for Peshmerga. De fleste Peshmerga-rekrutter kommer fra landet. Grunduddannelsen varer 7 måneder.

Frivillighedsprincippet har indflydelse på soldaternes motivation og uddannelsesmetoderne. Således er korporlig afstraffelse mindre udbredt end i den irakiske og den afghanske hær. Dette afspejles også i soldaternes disciplin, der er høj. Der er normalt et godt forhold mellem Peshmerga-soldater og deres officerer, og der er generelt meget højere moral blandt soldaterne end i regionens øvrige væbnede styrker. Der er formentlig blevet oprettet en ny Peshmerga-afdeling bestående af syriske-kurdere. I praksis er kernen af Peshmergastyrker udelukkende muslimske kurdere.

Som grundregel er Peshmerga i tjeneste i to uger, efterfulgt af en uges orlov. Systemet er fleksibelt, og afhængigt af tjenestested kan soldater tage hjem til deres familier i et par dage under de to ugers tjenestetid. Ellers bor soldaterne på kaserner, hvor de får kost og logi. Tidligere var Peshmerga-soldater nødt til at have et bijob for at supplere en relativ lav månedsløn, men grundet den nuværende situation er Peshmergastyrkerne på fuldtidstjeneste.

Pga. konflikten i Syrien og den hjemlige kamp mod ISIL-grupperinger er der stor tilstrømning af kurdere fra hele verden, som ønsker at melde sig til Peshmerga. I skrivende stund vender afgåede og erfarne officerer tilbage til tjeneste i Peshmerga med det formål at videregive kamperfaringer til mindre erfarne soldater og officerer.

Klaner i Peshmerga

Som allerede omtalt er det Barzani-klanen, der dominerer KDP, og Talabaniklanen er stærkest i PUK. Klanerne styrer også partierne, men de hævder, at deres interne klan-politik ikke påvirker partierne. Generelt har koordinering mellem klanerne og partierne været begrænset, men den nuværende konflikt har igen øget samarbejdet og koordineringen.

Udover den almene utilfredshed med nepotismen i det kurdiske klansamfund er der i befolkningen også en stigende utilfredshed med specielt KDP. Dette skyldes, at KDPs Peshmerga ikke ydede våbenstøtte til yazidierne, da de flygtede fra Sinjar-området vest for Mosul nær den syriske grænse.

Kvinder i det kurdiske område og i Peshmerga

Kurdisk selvstyre har gjort det muligt for kvinder at organisere sig og oprette kvindecentre i højere grad end i resten af Irak. Disse rettigheder er hovedsageligt gennemført på KRGs initiativ snarere end efter krav fra kvinderne selv. Der er kvinder i KRGs parlament, og der er højtstående kvindelige dommere, og man har indført love mod polygami og vold samt nedsat et tilsyn, der skal beskytte kvinders rettigheder.

I historisk og nutidigt perspektiv bliver kurdiske kvinder generelt opfattet som stærke.

Det frivillige Peshmerga Kvinde-Regiment blev oprettet i 1996 af PUK for at bekæmpe Saddam Hussein-loyalister. Derudover har kvinder historisk set spillet en rolle som støtte omkring Peshmerga. Kvinderegimentet har garnison i Sulaymaniyah og består af fire bataljoner med hver sin kvindelige chef (oberst), og der er både kvindelige officerer og befalingsmænd. Kvinder i Peshmerga kan få chefstillinger, men kan ikke stige højere end regimentschef.

Regimentet er bemanded med omkring 600 kvinder, som er stolte over at yde tjeneste, og ser det som en national pligt. Kvinderne har valgt at kæmpe mod de radikale islamistiske grupper og de mulige efterdønninger, som en indførelse af eksempelvis ISILs fundamentalistiske forordninger vil have. Dette omfatter for eksempel påtvungen niqab og slør. Regimentet opfordrer sit kvindelige personel til at uddanne sig, og man accepterer ikke ansøgere, som er analfabeter. Dette gælder generelt for alle Peshmerga, og ikke kun for kvinder.

Kvinde-enhedens primære rolle er at beskytte og sikre bycentre og landsbyer. Kvinder er traditionelt blevet anset som byernes beskyttere, mens mændene kæmpede i felten. Desuden har de haft til opgave at levere forsyninger og efterretninger til de mandlige Peshmergaenheder. Disse funktioner varetages ligeledes i dag.

Der har været kvindelige kampsoldater ved fronten i kamp mod ISIL i samvirke med mandlige soldater. Medier verden over har haft et stort fokus på kvindelige Peshmergaenheder. De er dog i realiteten ganske få i forhold til den samlede Peshmergastyrke på over 120.000. Denne overeksponering i medierne skyldes

vestlige mediers fokus på myten om, at ISIL krigere tilsyneladende er mere bange for at blive dræbt af kvinder end af mænd. Dette har dog ikke kunnet bekræftes.

Tro, symboler og adfærd i det kurdiske område

Den religiøse kompleksitet i den kurdiske region er stor. Der er et stort sunnimuslimsk flertal og en bred vifte af kristne trosretninger, såsom syrisk-katolsk, syrisk-ortodoks, og Østens Assyriske Kirke, samt den armenske kirke og den katolske Chaldean. Endelig findes titusinder som bekender sig til yazidismen, som udelukkende findes i Nordirak. Derudover findes der et mindretal af jødiske-kurdere og forskellige shiamuslimske grupper.

Islams rolle i det kurdiske område

Gennem den moderne historie har både nationalisme og verdslige ideologier, ikke mindst marxisme, haft en væsentlig indflydelse i det kurdiske område. Selvom sekularisme på mange måder har fået fodfæste blandt den øverste kurdiske ledelse, er islam fortsat et omdrejningspunkt i kurdisk hverdagsliv. Ca. 75 % af kurderne er ortodokse sunnimuslimer, i hvert fald af navn. Størstedelen af disse følger Shafi'i (en fortolkning af den muslimske retslære). Derved adskiller kurderne sig fra deres tyrkiske og sunniarabiske naboer, som bekender sig til en anden fortolkning (Hanafi). På denne måde er Shafi'i for mange kurdere blevet en måde at manifestere deres etnicitet. Shafi'i anses for at være mindre konservativ og bygger på en moderne fortolkning af Koranen. Religion er en af grundpillerne i den kurdiske etnicitet og deres selvforståelse, og sekulære nationalister er ofte nødt til delvist at indarbejde religion i deres politiske retorik.

Islamistiske kurdiske grupperinger i området

Der er overordnet enighed blandt forskere om, at fundamentalistiske strømninger aldrig er blevet mainstream i det kurdiske område. Dette betyder dog ikke, at islamistiske grupperinger ikke er til stede i det kurdiske område. I 1990'erne blev islamisk fundamentalisme mere populær i den kurdiske region. Islamistiske grupperingers vækst i den kurdiske region skyldtes ikke mindst den ibrørende mangel på politisk stabilitet, som blev forstærket af konstant væbnet kamp og magtkampe mellem PUK og KDP. Til dette skal lægges påvirkning og støtte fra regimer og organisationer i Irak, Iran, Saudi-Arabien, Afghanistan og andre lande.

Ansar al-Islam

Den stærkeste og mest ekstreme radikale gruppering, som i historisk perspektiv har opereret på kurdisk jord, er Ansar al-Islam (AI). AI er en ekstremistisk sunni-

gruppering, som hovedsageligt udgøres af irakiske kurdere. Gruppens mål er at oprette en salafistisk-islamisk stat i Irak, styret efter deres fortolkning af Sharia.

لا إله إلا الله محمد رسول الله

Ansar al-Islam flag

AI blev dannet i december 2001, men der var tidligere bevægelser med samme mål. AI er et resultat af en sammenslutning af flere mindre kurdisk-orienterede islami-stiske grupper. AI tilbød beskyttelse til al-Qaida folk, da de flygtede fra Afghanistan i september 2001. Forud for den amerikansk-ledede invasion af Irak i 2003 var AI mest kendt for voldsomme sammenstød med PUK. I kølvandet på invasionen blev AI en af de vigtigste aktører i sunni-oprøret i Irak.

Efter 2003 begyndte kurdiske og vestlige koalitionsstyrker at angribe Als base i det nordlige Irak, hvilket fik AI-medlemmer til at flygte og sprede sig i resten af landet, inkl. i det kurdiske område i det nordvestlige Irak. Selvom AI har lidt flere nederlag, og på trods af ISILs dominerende rolle i Irak, er AI fortsat ganske aktive i Irak generelt. Gruppen er godt nok stort set blevet fordrevet fra den kurdiske region, men meget tyder på, at mange AI-medlemmer har sluttet sig til ISIL i Irak eller Syrien samt Jabhat al-Nusra i Syrien.

Generelle råd til adfærd

- Overordnet anses kurdere for meget åbne, venlige og imødekommende over for udlændinge. Man viser respekt og taknemmelighed for udvist gæstfrihed ved at medbringe en lille gave til værten typisk frisk frugt, grøntsager, kager eller (for mændenes vedkommende) cigaretter. Som en del af "ritualet" vil værten sommetider afvise gaven, men man forventes at stå fast på at ville overrække gaven. Efter to-tre "forsøg" vil værten normalt tage imod gaven.
- Tilsvarende vil det blive opfattet som uhøfligt, hvis en vært ikke tilbyder sin gæst noget at drikke eller spise. Dette gælder også, hvis uventede besøgende dukker op, og det forventes, at man som besøgende tager imod det der tilbydes.

- I kurdisk kultur er der et hierarkisk system, hvor den ældste eller socialt højest-rangerende person går ind i lokalet først. Det kan blive opfattet som uhøfligt, hvis man afviser at være den første, der træder ind i lokalet (kvinder vil typisk blive henvist til en plads længere nede i hierarkiet).
- Af og til kan det være i orden, at mænd og kvinder udveksler håndtryk. Kvinder skal have mulighed for at kunne undgå fysisk kontakt med mænd, og derfor er det som regel bedst at vente på kvindens initiativ til håndtryk. Det anses for specielt hjerteligt, hvis man lægger sin venstre hånd oven på håndtrykket. Kurdere drikker hellere te end kaffe og i centrum af byerne er det normalt at hygge sig med venner på et af de utallige te-huse eller caféer med udendørs betjening. Her samles mænd for at snakke, dele sladder, spille diverse spil eller ryge.

Dress code

Der findes ikke nogen streng dress code. Nogle kvinder klæder sig vestligt. Dette er især normalt i den kristne Erbil-bydel Ainkawa. Men det skal understreges, at kvinder i byen generelt har en konservativ tøjstil, enten traditionelt kurdisk eller ikke-udfordrende vestlig. Selv om sommeren er det sjældent at se mænd i shorts. Udenlandske kvinder opfordres til at gå med pænt og konservativt tøj, dvs. at man ikke går med korte, kropsnære overdele uden ærmer. Det anbefales, at kvinder har løse skjorter eller trøjer på, som dækker hofter og overarme. Det er ikke påkrævet at bære tørklæde.

Permanente tatoveringer er ifølge sunnislam forbudt, og selvom kurdere generelt er moderate anbefales det som udgangspunkt at tildække tatoveringer på arme og ben. Især tatoveringer der skildrer "sataniske" figurer og tegn, for eksempel kranier, monstre, osv. er ilde set og bør holdes tildækket under alle omstændigheder. Dette gælder også for tatoveringer af halvt eller helt nøgne kvinder o. lign. Det skal dog nævnes, at den vestlige indflydelse i regionen har gjort tatoveringer mere populære, og det er ikke unormalt, at Peshmerga-soldater og unge mænd selv har tatoveringer, der ofte afbilder nationalistiske symboler som ørne, løver og det kurdiske flag.

Vigtige datoer

Herunder er blot et udpluk af de vigtigste datoer og helligdage som fejres af kurdere. Flere af disse datoer er desuden helligdage, hvor butikker og regeringsbygninger holder lukket. For en udtømmende liste med helligdage henvises der til KRGs hjemmeside.

5. marts 1991	Et oprør mod Saddam Husseins regime begynder i byen Rania.
14. marts 1903	Mustafa Barzani, grundlægger af KDP, bliver født.
16. marts 1988	Halabja Dag. Dagen hvor Saddam Hussein indledte et bombardement med kemiske våben af byen Halabja. Over 5.000 mennesker døde.
21. marts	Nawroz, traditionel iransk nytår, der fejres af kurdere. Fejres oftest mellem d. 18. og 24. marts.
14. april	Anfal-kampagnen mindes. Mellem 1986 og 1989 gennemførte Saddam Hussein en lang række angreb mod den kurdiske befolkning, og som endte med at koste over 100.000 mennesker livet. Angrebene blev ledet af Saddams fætter, også kendt som "Kemiske Ali". Kampagnen anerkendes af flere lande som et folkemord mod den kurdiske befolkning.

Kurdere er overvejende sunnimuslimer og følger derfor også en række muslimske traditioner og helligdage, såsom Ramadan, muslimsk nytår, osv. Se KRGs hjemmeside for en udførlig liste med helligdage, hvor ministerier og offentlige institutioner holder lukket. Butikker holder som regel også lukket på helligdagene. Se under "Kurdistan at a Glance" og "Important dates": <http://www.krg.org/?l=12>

Gode råd til den udsendte i en international mission

- Husk at kulturelle forskelle eksisterer, og at der skal tages højde for kulturforskelle i planlægningen og udførelsen af militære operationer.
- Vær bevidst om din egen kulturelle baggrund – du vurderer dine internationale kollegaer og lokalbefolkningen ud fra egne kulturelle værdier. Øv dig i at arbejde med en åben attitude – prøv at være nysgerrig efter at lære mere i stedet for - måske - at dømme andre.
- Accepter forskellige overbevisninger, udseender og livsformer.
- Kend til de vigtigste historiske begivenheder i missionsområdet og forstå, hvordan begivenhederne påvirker adfærd, overbevisninger og relationer.
- Vær klar over, at der kan være forskellige kulturer og aktører i et land eller samfund, og vær opmærksom på både lighederne og forskellene mellem dem.
- Vær imødekommende når det er muligt. Man kan lære meget af andre.
- Accepter misforståelser. Misforståelser og 'støj' i kommunikationen opstår jævnligt, når man kommunikerer på tværs af kulturer. Det er et vilkår.
- Forstå at personer fra forskellige kulturer kan lægge vægt på andre måder at lave aftaler på end på skrift. Personlig tillid kan være mere afgørende end en skriftlig kontrakt.
- Forskellige mennesker har flere idéer og alternativer end personer med samme kulturelle baggrund. Brug tid på at lytte til dine internationale kollegaer, det giver en bedre fælles opgaveløsning.

Vores egen kulturforståelse udfordres betydeligt i mødet med andre kulturer, fordi vi møder mennesker, der direkte eller indirekte stiller spørgsmålstejn ved det rigtige eller fornuftige i vores egen kulturelle selvforståelse, der kan opfattes som eksotisk eller uforståelig for dem. Kulturforståelse er at tænke over, hvorfor vi gør, som vi gør, og prøve at forstå, hvorfor andre gør, som de gør. Målet er en god dialog og en professionel opgaveløsning. Kulturforståelse er derfor et vigtigt redskab for soldaten. Den enkelte soldats opførsel bidrager til at skabe tillid og respekt både blandt internationale kollegaer og blandt lokalbefolkningen i missionsområdet.

Nyttige links

Mange aviser og nyhedsmedier i regionen oversættes til engelsk. Hvis muligt anbefales det at holde sig opdateret på de lokale samfundsforhold gennem disse. Herunder er et mindre udpluk af online medier på engelsk.

<http://www.krg.org/?l=12>

Det Kurdiske Regionalstyres hjemmeside. Politiske nyheder, samt generel information om regionen.

<http://rudaw.net/english>

Rudaw Media Network. Kurdisk avis, der fokuserer på samfundsrelevante emner.

<http://basnews.com/en/>

BasNews. Kurdisk avis, der fokuserer på samfundsrelevante emner.

Kultur- og sproghjælp

<https://famdlifc.lingnet.org/productList.aspx?v=Sorani>

Kulturel information om regionen og befolkningen. I venstre side vælges sproget "Sorani" og derefter "Sorani Language Survival Kits" for gennemgang af ord og sætninger på det pågældende sprog. Ord og sætninger er kategoriseret under emner som "tal", "instruktioner", "militær rang", osv. således, at det er let at finde frem til relevante oversættelser. Lydfiler er tilknyttet, så det er muligt at høre den korrekte udtalelse.

Institut for Sprog og Kultur

Forsvarsakademiet
Svanemøllens Kaserne
Ryvangs Allé 1 • 2100 København Ø.
Tlf.: 7281 7000 • www.fak.dk